

گفت‌وگو با دبیر شورای راهبری امور بین الملل شهرداری مشهد شهردار موثرتر از دیپلمات «دیپلماسی شهری» و برونگرایی اقتصادی

■ امروزه شهرها در اقتصاد یک کشور و منطقه آن قدر تأثیرگذارند که می‌توان موضوع اقتصاد مقاومتی را از آن‌ها مطالبه کرد، تجربه شما در عرصه بین‌الملل هم مؤید همین مسئله است؟

طبق آمار سازمان ملل ۵۰ درصد جمعیت جهان در شهرها هستند و ۶۰۰ شهر دنیا، ۶۰ درصد تولید ناخالص دنیا را به خود اختصاص داده‌اند، ۳۱ درصد GDP اسپانیا را بارسلون و مادرید یا نزدیک به ۲۰ درصد کل تولید ناخالص روسیه را تأمین می‌کنند، قطعاً شهرهایی با چنین وزن اقتصادی، می‌توانند نه تنها در کشور خودشان بلکه در جهان مؤثر بوده و نقش زیادی بازی کنند؛ این همان نکته‌ای است که شهرهای کشورمان هم باید در نظر بگیرند، من در مورد مشهد آمار دقیقی ندیدم، اما سهم مشهد از تولید ناخالص داخلی چقدر است؟

از سوی دیگر امروز می‌بینیم که منابع جهان محدود است، برای دسترسی به این منابع جهانی، چه برای یک شهر یا یک کشور مجبور به رقابت هستیم، امکان دارد رقابت داخلی، بین مشهد و شیراز یا در سطح جهان باشد.

در این فضای رقابتی بین شهرها و کشورها برای جذب منابع بیشتر، کارشناسان اقتصادی دنیا شاخص‌هایی را تعیین کرده‌اند که بر اساس آن شهرهای جهان را از منظر اقتصادی رتبه‌بندی می‌کنند و به آن اصطلاحاً «Hot Spot» می‌گویند، برای این رتبه‌بندی شاخص‌های زیادی مشخص کرده‌اند، مثلاً برای سال ۲۰۲۵ نقاط مطلوب برای سرمایه‌گذاری را مشخص کرده‌اند و شهرها را باهم در شاخص‌هایی مثل قدرت اقتصادی، بلوغ مالی، اثربخشی سازمانی حاکم در شهر، شخصیت و هویت فرهنگی اجتماعی، امنیت، سیستم راحت‌داری و روانی شهر به لحاظ ترافیک مقایسه کردند، حتی اوقات فراغت و کیفیت آن را هم در شهر اندازه‌گیری می‌کند و چندان کاری به کشورها هم ندارند.

اساس این مقایسه شاخص‌هایی است که یک سرمایه‌گذار درباره آن‌ها نگرانی داشته و در نظر می‌گیرد، در نتیجه می‌بینیم که نقش یک شهر چقدر می‌تواند در اقتصاد کلان یک کشور مهم باشد؛ امروزه شهرهای بزرگ دنیا خود مستقلاً برای ایجاد شغل در شهرشان اقدام می‌کنند و به دنبال نوآوری در این زمینه هستند و دلیل آن هم مشخص است، هر چه رونق اقتصادی شهر بیشتر شود، سهم شهر و درآمدهایش افزایش می‌یابد.

■ نقش دیپلماسی شهری در چنین شرایطی چیست؟ در شهری مثل مشهد چگونه از این دیپلماسی برای مقاومت‌سازی اقتصاد شهر استفاده کرده‌اید؟

در دیپلماسی باید صبر و تحمل داشت و سال‌ها تلاش کرد تا نتایجش بعداً آشکار شود، الآن برخی فکر می‌کنند اگر امروز عضو یک سازمان

۱ | رضا جمتکش - مهدی بناهی | هرگاه بین کارشناسان و مسئولان صحبت از اقتصاد مقاومتی می‌شود، اغلب بر موضوع تولید داخلی و خودکفایی تأکید می‌کند، در حالی که رهبر معظم انقلاب همواره در تبیین اقتصاد مقاومتی به موضوع درون‌زایی و برونگرایی به‌طور هم‌زمان تأکید کرده‌اند، سؤالی که پیش می‌آید، این است که چگونه می‌توان از ظرفیت شهرها برای این برونگرایی اقتصادی استفاده کرد؟ برای بسیاری این غیرقابل تصور است که یک شهرداری بتواند در این موضوع تأثیرگذار باشد. دنیا مدت‌هاست که به مبانی اقتصاد مقاومتی مطرح‌شده در کشورمان که ادبیاتی جدید به نظر می‌رسد، در حال عمل کردن است و با استفاده از ظرفیت شهرها یشان که جایگاهی مستقل از حکومت‌ها دارند، وارد عرصه‌های مختلف اقتصاد جهانی شده‌اند.

دیپلماسی شهری عنوانی است که شهرها به فعالیت و تعاملات جهانی خود اختصاص داده‌اند، شهرهای ما در وضعیت فعلی چگونه می‌توانند نقش برونگرایی اقتصاد را فراهم کنند؟ این مسئله چه نفعی برای خود شهرها دارد؟ این‌ها سؤالاتی است که در گفت‌وگو با مدیر سابق گروه همکاری‌های بین‌المللی علمی - تخصصی و دبیر فعلی شورای راهبری امور بین‌الملل شهرداری مشهد مطرح کردیم، حمید اصفهانی زاده که سابقه ۲۰ ساله زندگی در آمریکا و فعالیت در عرصه دیپلماسی در دفتر حفظ منافع جمهوری اسلامی ایران در واشنگتن را دارد، حرف‌ها و تجربه‌های جالبی از مدیریت شهری در جهان دارد، در ادامه این گفت‌وگو را بخوانید.